

11.12 Eylül 86
ESEN toplantısına
Sunulan

İSVEÇ DAYANIŞMA KOMİTESİNİN ÇALIŞMALARI
İLE İLGİLİ KISA NOT:

-1981 yılında merkezi Pariste olmak üzere "DİSK'le dayanışma komitesi" kuruldu.

Kuruluşundan itibaren İsveç sendikaları ve basın ziyaret edilerek Türkiye'deki durum hakkında bilgi verildi. Basında Türkiye üzerine bazı yazıların çıkması sağlandı. DİSK davasının açılması üzerine tekrar bilgilendirme yapıldı ve İsveç televizyonu ve İsveçteki türkçe televizyon ile DİSK davası ile ilgili röportaj yapıldı.

1982-1983 yıllarında DİSK'in kuruluş yıldönümü yığinsal olarak kutlandı. 1 Mayıs'a dayanışma komitesi olarak İsveç İşçi sendikaları konfederasyonu ile katılmaktayız.

-1983 yılı başlarında İsveçlilerle birlikte bir dayanışma komitesi kurulması kararlaştırıldı. Ve İsveç parlamentosunda grubu bulunan partilerin dışişleri sekereterleri ile görüşmelere başlandı.

Görüşmelerde şu yöntem izlenmiştir:

-Bizler Türkiye'de sendika ve yığın örgütlerinin yöneticisiyiz. Sizinle bu sıfatımızla görüşmede bulunuyoruz. Yönetime seçilmekle geldik. Bir kitleyi temsil ediyoruz. Ve sizlere Türkiye'deki durum hakkında bilgi veriyoruz. Kuşkusuz sizlerde bu konuda bilgi sahibisiniz. Sizlerle "Türkiye'de İnsan Hakları Ve Demokrasi" için birlikte çalışmak istiyoruz ve bu çalışmanın yararlı olacağına inanıyoruz.

Konuya bu şekilde yaklaşmamızın amacı: özellikle İsveç sosyal demokrat parti, Türkiyelilerle biz birçok kez beraber çalıştık. Çalışacağız dediler ama sonuçta yarım bıraktılar. Nedenide siz Türkiyelilerin arasında görüş ayrılıkları vardır. ~~Бухинденіке~~ Çeşitli siyasi guruplar var. Türkiyeliler değişik bir manzara şeklindedir diyerek odasında bulunan bir tabloyu gösterdi. Birleşmeniz şart dedi. Bunun üzerine şu yanıtı verdik:

"Haklısının, Türkiyeliler içinde çeşitli guruplar var. Türkiye geliştirmekte olan bir ülke. Geliştirmekte olan bir ülkede çeşitli gurupların olması da kaçınılmaz oluyor. Kimi olayların nasıl olduğunu ve Türkiye'de nasıl yaratıldığını siz çok daha iyi bilirsiniz. (Terör konusu kısaca açıklanmıştır) Geçmiş çalışmalarda eksiklikler ve aksaklıklar olmuş, çalışılmamış. Bir diğer konuda, Türki-

yedeki çeşitli guruplar biraraya gelirse ki,dileğimiz gelmesidir.Sanıyorum o zaman size bu şekilde gelme gereğini duymayız. Biz şu veya bu gurup adına gelmiyoruz.Kuşkusuz,her insanın bir siyasi düşüncesi vardır.Bugün Türkiye'de askeri bir diktatörlük var.Biz sizinle "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi'için çalışmayı öneriyoruz.Ve bu çalışmada başarılı olacağımıza inanıyoruz."

Bunun üzerine Sosyal Demokrat Parti Dışişleri sekreteri haklısınız dedi ve komite kurulmasını kabul ederek,milletvekili Hans Göran Frank'ın komitede yer almasını uygun gördüklerini söyledi.

~~Komite "Türkiye'de İnsan Hakları ve Demokrasi için dayanışma komitesi"~~

"Türkiye'de insan hakları ve demokrasi için İsveç dayanışma komitesi"nin kurulmasında izlenen yöntemin özeti bu şekildedir.

Komitenin kurulmasından önce,diğer dört partinin dışişleri sekreterleri ile de ~~ay~~ benzer görüşmeler yapılmıştır.Ve komitenin kurulmasına kadar her parti ile üç kez görüşülmüştür.Sendikalarla da görüşmelerde aynı yöntem izlenmiştir.İsveç İşçi sendikaları Konfederasyonu bu konuda olumsuz yaklaşmış ve DİSK konusunu gündeme getirmiştir.Ancak,onlarla DİSK konusunda bir tartışmaya girilmemiştir.Bugünde konfederasyonla ilişkimiz iyi değildir.Ancak üye sendikalarının birçoğu ile ilişkilerimiz oldukça iyidir ve gelişmektedir.İsveç memur sendikaları konfederasyonu ve üye sendikaları ile ilişkilerimiz iyidir.Nitekim,komitenin kurulmasına ilişkili olduğumuz sendikalar destek vermişlerdir.

-Komitenin kurulması ile ilgili ikinci görüşmeden sonra 2 kasım 1983 tarihinde "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" paneli düzenlendi."Türkiye'de insan hakları ve demokrasi için dayanışma komitesi" olarak ('bizlerden oluşan komite') siyasi partileri,sendikaları ve amnesti'yi bu panele çağırdık.Partilerden birer temsilci ile amnesti temsilcisi katıldı.Sendikalardan destekleme mesajları geldi.Bu panelde bir komite kurulması da gündeme geldi.İsveç dayanışma komitesinin temeli bu panelde atıldı.

-Nisan/1984 de beş partiden birer parlamenterin katıldığı İsveç dayanışma komitesi kuruldu ve kuruluşunu,amacını 30.4.1984 günü parlamentoda yaptığı basın toplantısı ile kamuoyuna açıkladı.Çalışmalarını parlamentoda sürdürmektedir.Komite başkanlığına İsveç Özgür Kiliseler Birliği Genel Sekreteri getirildi.

-Komitenin kurulması ile İsveçteki kişi ve kuruluşlarla ilişki gelişme göstermiştir. Türkiye'ye gitmek isteyen kişi, kuruluş temsilcisi, gazeteci, parlamenter mutlaka bizimle görüşmekte, görüşme yapmak için isimler istemekte ve türkiye konusunda geldiğinde bilgi aktarmaktadır.

-Komite Türkiye'deki gelişmelere göre çeşitli etkinliklerde bulunmaktadır.

-Bugüne kadar, Komitedeki parlamenterler tarafından türkiye konusu soru önergesi veya konuşma şeklinde parlamentoya getirilmiştir.

-12 Eylül'ün yıl dönümlerinde gazetelerde yazılar yayınlanabilmektedir.

-Komitenin en önemli etkinliği "Uluslararası ~~kon~~ Stockholm konferansını" düzenlemek olmuştur. Ve konferans sonrası komitenin etkinliği artmıştır.

-Aydınlar dilekçesi ile ilgili imza kampanyasını başlatmış komite olarak elçiliğe ve türkiye'ye protesto telgrafları göndermiştir.

Komite üyesi Hans Göran Frank 27 Ekim-2 Kasım tarihleri arasında Türkiye'de bir inceleme gezisi yapmıştır. Dönüşte düzenlediği raporu bir basın toplantısı ile kamuoyuna açıklamıştır. Ayrıca raporu soru önergesi haline getirmek suretiyle İ İsveç dışileri Bakanına soru önergesi vermiştir.

-Dünya Barış Konseyi'nin toplantısına Hans Göran Frank komite adına katılmış ve burada, hazırladığı raporu sunmuştur.

-Beş ülkenin şikayetini geri aldıkları gün hans göranın soru önergesi mecliste tartışılmış ve tüm komite üyeleri 'konservatif üye bulunmamıştır) şikayetin geri alınmasına karşı çıkmışlardır.

-Sol komünist partisinin genel kuruluna ve Memur sendikaları konfederasyonunun düzenlediği toplantıya komite adına Ahmet Erol katılarak türkiye konusunu anlatmıştır.

-Enver Türkoğlu'nun cenazesinin Türkiye'ye gönderilmesi ile ilgili çıkan sorun konusunda, komite ve sendikalar gerek İsveçte ve gerekse türkiye'de çeşitli kişi ve kuruluşlarla ilişkiye geçmişler telgraflar göndermişlerdir.

Bu konuda yapılan etkinliklerin tümünü burada sıralam istemiyoruz. Gelişmelere göre değişik etkinliklerde bulunulmuştur. Örneğin, komitenin kurulmasından sonra, İsveç dışındaki toplantılara katıldığımızda yol giderlerini kimi zaman sendikalardan almaktayız.

Ayrıca,İsveç'te "Türkiyeli kadın tutuklular ile İsveç dayanışma komitesi" bulunmaktadır.Bu komitede de siyasi partilerin kadın kollarından kişiler bulunmaktadır.Bu komitenin çalışması hakkında komitede bulunan kadın arkadaşımızın raporu eklidir.

İsveçte,dayanışma konusunda kimi çalışmalar yapılmış isede,bu çalışmaların yeterli olduğu söylenemez.

~~xxMerkazi bir örgütleniş yapılmamıştır~~

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV